

НЕОФІЦІЙНИЙ ПЕРЕКЛАД

РІШЕННЯ
СУДУ ЄС

У СПРАВІ C-518/08
ВІД 15 КВІТНЯ 2010 РОКУ
(FUNDACIÓN GALA-
SALVADOR DALÍ)

РІШЕННЯ СУДУ (ТРЕТЯ ПАЛАТА)

15 КВІТНЯ 2010 РОКУ (*)

(Наближення законодавства - Інтелектуальна власність - Авторське право і суміжні права - Право слідування на користь автора оригінального твору мистецтва - Директива 2001/84/ЄС - Особи, які мають право на отримання роялті після смерті автора художнього твору - Поняття " правонаступництва" - Національне законодавство, що зберігає протягом 70 років після смерті автора право слідування виключно на користь спадкоємців автора за законом, виключаючи всіх спадкоємців за заповітом - Чи сумісне це законодавство з Директивою 2001/84)

У СПРАВІ C-518/08,

ЗВЕРНЕННЯ щодо ухвалення попереднього рішення за статтею 234 Договору ЄС, винесене Tribunal de grande instance de Paris (Франція) рішенням від 29 жовтня 2008 року, отримане Судом 27 листопада 2008 року в рамках провадження у справі

FUNDACIÓN GALA-SALVADOR DALÍ

VISUAL ENTIDAD DE GESTIÓN DE ARTISTAS PLASTICOS (VEGAP)

ПРОТИ

SOCIÉTÉ DES AUTEURS DANS LES ARTS GRAPHIQUES ET PLASTIQUES

(ТОВАРИСТВО АВТОРІВ ГРАФІЧНОГО ТА ПЛАСТИЧНОГО МИСТЕЦТВА)(ADAGP),

JUAN-LEONARDO BONET DOMENECH,

EULALIA-MARÍA BAS DALÍ,

MARÍA DEL CARMEN DOMENECH BIOSCA,

ANTONIO DOMENECH BIOSCA,

ANA-MARÍA BUSQUETS BONET,

MÓNICA BUSQUETS BONET,

СУД (ТРЕТЯ ПАЛАТА),

у складі: К. Lenaerts (голова палати), Р. Silva de Lapuerta, Е. Juhász, J. Malenovský (доповідач) та D. Šváby (судді),
Генеральний адвокат: Е. Sharpston,
Секретар: N. Nanchev, Адміністратор,

беручи до уваги письмову процедуру та після слухання, що відбулося 12 листопада 2009 року,
розглянувши зауваження, подані від імені:

- la Fundación Gala-Salvador Dalí та Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP), Р.-F. Veil, адвокат,
- Уряду Франції, G. de Bergues та В. Beaupère-Manokha, що діють як агенти,
- Уряду Іспанії, в особі М. Muñoz Pérez, що діє в якості агента,
- Уряду Італії, в особі G. Palmieri, що діє в якості агента, та В. Ферранте, державний адвокат,
- Комісії Європейських Співтовариств, в особі Н. Krämer та С. Vrignon, що діють як агенти,

заслухавши висновок Генерального адвоката на засіданні 17 грудня 2009 року,
зазначає наступне

РІШЕННЯ

1. Це звернення щодо ухвалення попереднього рішення стосується тлумачення статей 6(1) та 8(2) і (3) Директиви 2001/84/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 вересня 2001 року про право слідування на користь автора оригінального твору мистецтва (ОJ 2001 L 272, с. 32).

2. Звернення було зроблено в ході судового розгляду, розпочатого Фондом Гала-Сальвадора Далі та Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos ("VEGAP") проти Товариства авторів графічних та пластичних мистецтв ("ADAGP"), пана Bonet Domenech, пані Bas Dalí, пана Domenech Biosca, пані Ana-Maria Busquets Bonet та пані Mónica Busquets Bonet, які є членами родини художника Сальвадора Далі, щодо роялті, отриманих від продажу творів Сальвадора Далі.

ПРАВОВИЙ КОНТЕКСТ

Директива 2001/84

3. У третьому та четвертому абзаці преамбули Директиви 2001/84 вказано:

"**(3)** Право слідування спрямоване на забезпечення авторам творів графічного і пластичного мистецтва участі в економічному успіху їхніх оригінальних творів мистецтва. Воно допомагає встановити рівновагу між економічним становищем авторів творів графічного і пластичного мистецтва й авторів інших творів, які отримують вигоду від подальшого використання своїх творів.

(4) Право слідування є невід'ємною частиною авторського права та важливим привілеєм авторів. Запровадження такого права в усіх державах-членах відповідає потребі забезпечити авторам творів належний та уніфікований рівень охорони."

4. У пунктах 9 і 10 преамбули до цієї директиви зазначено:

"**(9)** Право слідування нині передбачено національним законодавством більшості держав-членів. Такі законодавчі положення, де вони існують, мають деякі відмінності, а саме: відмінності щодо творів, на які поширюється право, осіб, що мають право отримувати роялті, застосовних ставок, транзакцій, які є підставою для виплати роялті, та бази його нарахування. Застосування чи незастосування такого права має значний вплив на конкурентне середовище у межах внутрішнього ринку, оскільки наявність чи відсутність обов'язку здійснювати виплати на основі права слідування – це елемент, який необхідно враховувати кожній особі, яка хоче продати твір мистецтва. Таким чином, це право є фактором, який сприяє виникненню спотворень конкуренції, а також переміщенню продажів у межах Співтовариства.

(10) Такі значні відмінності, пов'язані з існуванням права слідування та його застосуванням державами-членами, мають безпосередній негативний вплив на належне функціонування внутрішнього ринку у сфері творів мистецтва, як передбачено статтею 14 Договору. У такій ситуації стаття 95 Договору є необхідною правовою базою.

5. В абзацах 13-16 преамбули до цієї директиви вказано:

(13) Необхідно усунути наявні відмінності між положеннями законодавства, якщо вони мають спотворювальний вплив на функціонування внутрішнього ринку, і запобігати появі будь-яких нових таких відмінностей. Немає жодної необхідності усувати чи запобігати появі відмінностей, які не можуть негативно впливати на функціонування внутрішнього ринку.

(14) Передумовою для належного функціонування внутрішнього ринку є наявність умов конкуренції без спотворень. Наявність відмінностей між національними положеннями щодо права слідування зумовлює спотворення конкуренції та переміщення продажів у межах Співтовариства і призводить до нерівного ставлення до митців, яке залежить від того, де відбувається продаж їхніх творів. Таким чином, це питання має транснаціональні аспекти, які неможливо на задовільному рівні врегулювати за допомогою заходів, які вживають держави-члени. Відсутність заходів Співтовариства суперечитиме вимозі Договору коригувати спотворення конкуренції та нерівне ставлення.

(15) З огляду на масштаб розбіжностей між національними положеннями, необхідно ухвалити гармонізаційні інструменти для врегулювання значних відмінностей між законодавством держав-членів у сферах, де такі значні розбіжності можуть зумовлювати чи підтримувати спотворені умови конкуренції. Проте, немає необхідності гармонізувати всі положення законодавства держав-членів щодо права слідування і, щоб залишити якомога більше простору для ухвалення національних рішень, достатньо обмежити гармонізацію тими національними положеннями, які мають найбільш прямий вплив на функціонування внутрішнього ринку.

(16) Таким чином, ця Директива повністю відповідає принципам субсидіарності та пропорційності, викладеним у статті 5 Договору."

6. У пункті 27 преамбули до Директиви 2001/84 зазначено:

"Особи, які мають право отримувати роялті, повинні визначатися з належним урахуванням принципу субсидіарності. Немає необхідності за допомогою цієї Директиви вживати заходів щодо законодавства держав-членів про правонаступництво. Проте, особи, які є правонаступниками автора, повинні мати можливість повною мірою користуватися правом слідування після його смерті, принаймні після закінчення вказаного вище перехідного періоду."

7. Стаття 1(1) цієї директиви під заголовком "Предмет права слідування" передбачає:

"Держави-члени повинні забезпечувати на користь автора оригінального твору мистецтва право слідування, означене як невідчужуване право, від якого не можна відмовитися (навіть заздалегідь), на отримання роялті від ціни продажу, одержаної за будь-який перепродаж твору, здійснений після першого відчуження твору автором."

8. Під заголовком "Особи, які мають право на отримання роялті", стаття 6(1) Директиви 2001/84 передбачає наступне:

1. Передбачене статтею 1 роялті виплачують автору твору, а після його смерті – особам, які є правонаступниками автора, з урахуванням статті 8(2).

9. Стаття 8(1) – (3) під назвою "Строк охорони права слідування " цієї директиви передбачає:

"1. Строк охорони права слідування повинен відповідати строку, встановленому в статті 1 Директиви [Ради] 93/98/ЄЕС [від 29 жовтня 1993 року про гармонізацію строку охорони авторського права і деяких суміжних прав (ОJ 1993 L 290, с. 9), згідно з якою "права автора літературного або художнього твору в межах статті 2 Бернської конвенції діють протягом життя автора і протягом 70 років після його смерті..."].

2. Як відступ від параграфу 1, ті держави-члени, у яких право слідування не застосовується станом на [дата набуття чинності, вказана в статті 13], не зобов'язані протягом строку, який закінчується не пізніше 1 січня 2010 року, застосовувати право слідування на користь осіб, які є правонаступниками митця після його/її смерті.

3. Держава-член, до якої застосовується параграф 2, може мати до двох додаткових років, якщо це необхідно, щоб надати можливість суб'єктам господарської діяльності у цій державі-члені поступово адаптуватися до системи права слідування, зберігаючи свою економічну життєздатність, до того, як необхідно буде застосовувати право слідування на користь осіб, які є правонаступниками митця після його/її смерті...."

10. Стаття 1(1) цієї директиви під заголовком "Предмет права слідування" передбачає:

"Держави-члени повинні ввести в дію закони, підзаконні нормативно-правові акти та адміністративні положення, необхідні для дотримання вимог цієї Директиви, до 1 січня 2006 року. Вони негайно інформують про це Комісію."

Національне законодавство

11. Закон № 2006-961 від 1 серпня 2006 року про авторське право і окремі суміжні права в інформаційному суспільстві (JORF, 3 серпня 2006 р., с. 11529), який імплементував Директиву 2001/84 у національне законодавство Франції, вніс зміни до статті L. 122-8 Кодексу інтелектуальної власності (*далі* – "*KIB*"), перший абзац якої тепер зазначає:

"Автори оригінальних творів графічного або пластичного мистецтва, які є громадянами держави-члена Європейського Співтовариства або держави-учасниці Угоди про Європейський економічний простір, користуються правом слідування, яке є невід'ємним правом на дохід від будь-якого продажу твору після його першої передачі автором або особами, які мають на це право, де професіонал на ринку художніх творів бере участь як продавець, покупець або посередник.
...."

12. Відповідно до статті L. 123-7 KIB, яка не була доповненою шляхом транспозиції Директиви 2001/84:

"Після смерті автора право слідування, передбачене статтею L. 122-8, переходить до спадкоємців автора за законом, а у випадку узуфрукта, передбаченому статтею L. 123-6, - до його або її чоловіка або дружини, виключаючи будь-яких спадкоємців за заповітом, до кінця року смерті автора і протягом наступних 70 років після цього"

СПІР В ОСНОВНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ТА ПИТАННЯ, ПЕРЕДАНІ НА РОЗГЛЯД ДЛЯ УХВАЛЕННЯ ПОПЕРЕДНЬОГО РІШЕННЯ

13. Художник Сальвадор Далі помер 23 січня 1989 року у Фігерасі (Іспанія), залишивши п'ятьох спадкоємців за законом. У заповіті від 20 вересня 1982 року він призначив іспанську державу єдиним спадкоємцем своїх прав інтелектуальної власності у розумінні французького спадкового права. Управління цими правами здійснює Фонд Сальвадора Далі, заснований згідно з іспанським законодавством, створений у 1983 році з ініціативи та під контролем художника.

14. У 1997 році Фонд Сальвадора Далі надав товариству VEGAP, заснованому за іспанським законодавством, ексклюзивний міжнародні повноваження на колективне управління та розпорядження авторськими правами на твори Сальвадора Далі.

15. Крім того, VEGAP має контракт зі своїм французьким партнером, організацією ADAGP, яка відповідає за управління авторськими правами Сальвадора Далі у Франції.

16. З 1997 року ADAGP збирає кошти за використання творів Сальвадора Далі, які були передані VEGAP до Фонду Гала-Сальвадора Далі, за винятком тих, щодо права слідування. Відповідно до положень статті L. 123-7 KIB, яка закріплює право слідування виключно на користь спадкоємців за законом, виключаючи спадкоємців за заповітом, ADAGP виплатила суми відповідно до права слідування безпосередньо спадкоємцям Сальвадора Далі за законом .

17. Вважаючи, що згідно із заповітом Сальвадора Далі та іспанським законодавством, роялті, стягнуті з продажу на аукціоні творів художника у Франції, мають бути виплачені Фонду, 28 грудня 2005 року Фонд Сальвадора Далі та VEGAP подали позов до Tribunal de grande instance de Paris (Паризького регіонального суду вищої інстанції) проти ADAGP для виплати цих роялті, а також ADAGP звернулася з проханням долучити до справи спадкоємців художника за законом, щоб рішення, яке має бути винесене, було застосовне і до них також.

18. За цих обставин Tribunal de grande instance de Paris вирішив призупинити провадження у справі та передати на розгляд Суду для винесення попереднього рішення наступні питання:

"1. Чи може [Французька Республіка] після прийняття Директиви [2001/84] зберегти право слідування, дозволене лише спадкоємцям за законом, виключаючи спадкоємців за заповітом або правонаступників?"

2. Чи дозволяють перехідні положення статті 8(2) та (3) Директиви [2001/84] [Французькій Республіці] відступати від неї?"

ПИТАННЯ

Прийнятність звернення про винесення попереднього рішення

19. Уряд Іспанії та відповідачі в основному провадженні у своїх письмових зауваженнях оскаржують прийнятність посилання на попереднє рішення.

20. У зв'язку з цим вони стверджують, що з огляду на факти, встановлені в основному провадженні, особи, які мають право на авторство твору згідно статті 6(1) Директиви 2001/84, визначаються не французьким законодавством, а виключно іспанським спадковим правом. Художник Сальвадор Далі, іспанець за національністю, помер у своїй резиденції у Фігерасі в Іспанії. Відповідно, вони вважають, що питання про відповідність статті L. 123-7 KIB Директиві 2001/84 не має значення для результату спору в основному провадженні, який має вирішуватися виключно за іспанським законодавством.

21. Однак у контексті звернення за попереднім рішенням Суд не має права виносити рішення щодо тлумачення положень національного законодавства, зокрема тих, що стосуються міжнародного приватного права, або вирішувати, чи є правильним тлумачення цих положень, надане національним судом. Відповідно до розподілу юрисдикції між ним і національними судами, Суд повинен брати до уваги фактичний і законодавчий контекст, описаний в ухвалі про зверненні, в якому поставлені перед ним питання (див. з цього приводу справу C-244/06 *Dynamic Medien* [2008] ECR I-505, п. 19, і наведену практику).

22. Зі звернення щодо ухвалення попереднього рішення видно, що воно ґрунтується на передумові, що французьке законодавство і, зокрема, стаття L. 123-7 KIB, застосовується до спору в основному провадженні. Оскільки суд, який звертається зі зверненням, піднімає питання щодо тлумачення статей 6(1) та 8(2) і (3) Директиви 2001/84, щоб оцінити, чи відповідає стаття L. 123-7 цим положенням, звернення щодо ухвалення попереднього рішення не є явно не суттєвим для результату спору в основному провадженні.

23. Виходячи з вищевикладеного, звернення щодо ухвалення попереднього рішення має бути визнано прийнятним.

Зміст

Перше питання

24. У першому питанні суд, який направив звернення, запитує чи слід тлумачити статтю 6(1) Директиви 2001/84 як таку, що виключає положення національного законодавства, наприклад, статтю L. 123-7 KIB, яка передбачає право слідування виключно на користь спадкоємців митця за законом, виключаючи спадкоємців за заповітом.

25. Слід зазначити, що згідно з усталеною практикою Суду, при тлумаченні положення права Співтовариства необхідно враховувати не тільки його формулювання, але й контекст, в якому воно зустрічається, а також цілі, які переслідує законодавство, частиною якого воно є (див. справу 292/82 *Merck* [1983] ECR 3781, п. 12; Справа C-223/98 *Adidas* [1999] ECR I-7081, п. 23; Справа C-17/03 *VEMW* та інші [2005] ECR I-4983, п. 41; та Справа C-199/08 *Eschig* [2009] ECR I-0000, п. 38).

26. У зв'язку з цим, по-перше, слід зазначити, що формулювання Директиви 2001/84 не дає жодних пояснень щодо поняття "особи, які є правонаступниками автора", про яке йдеться у статті 6(1). За відсутності чіткого визначення цього поняття необхідно розглянути цілі, якими керувалися при прийнятті Директиви 2001/84.

27. У зв'язку з цим слід мати на увазі, що прийняття Директиви 2001/84 ґрунтується на двох цілях, а саме: по-перше, як впливає зі змісту пунктів 3 і 4 преамбули цієї директиви, забезпечити, щоб автори графічних і пластичних творів мистецтва отримували вигоду від комерційного успіху своїх оригінальних творів мистецтва, і по-друге, як впливає зі змісту пунктів 9 і 10 преамбули директиви, покласти край спотворенню конкуренції на ринку художніх творів, оскільки виплата роялті в деяких державах-членах може призвести до передислокації продажів художніх творів в ті держави-члени, де право слідування не застосовується.

28. Перша мета спрямована на забезпечення певного рівня винагороди для митців. З цієї причини стаття 1(1) Директиви 2001/84 передбачає, що право слідування визначається як невідчужуване право, від якого не можна відмовитися (навіть заздалегідь).

29. Досягненню цієї першої мети жодним чином не перешкоджає перехід права слідування до певних категорій осіб виключаючи інших осіб після смерті художника, оскільки такий перехід є допоміжним для досягнення цієї мети.

30. Що стосується другої мети, було визнано необхідним забезпечити гармонізацію стосовно творів мистецтва і продажів, які піддаються впливу права слідування, а також бази для ставок роялті. Як видно з пункту 9 преамбули Директиви 2001/84, законодавчий орган Європейського Союзу прагнув вирішити ситуацію, за якої продаж творів мистецтва концентрувався в державах-членах, в яких право слідування не застосовувалося або застосовувалося за нижчою ставкою, ніж в інших державах-членах, що приносило збитки аукціонним будинкам або арт-дилерам, розташованим на території останніх.

31. Ця друга мета пояснює вибір правової основи, на якій було прийнято Директиву 2001/84, а саме статті 95 Договору про заснування Європейської Спільноти. Цей вибір підтверджує, що ухвалення цієї Директиви є частиною гармонізації законів, підзаконних актів та адміністративних положень держав-членів, які стосуються створення та функціонування внутрішнього ринку. Тому, як видно з пунктів 13 і 15 преамбули цієї Директиви, немає необхідності усувати відмінності між національними законодавствами, які, очукувано, не матимуть впливу на функціонування внутрішнього ринку, і для того, щоб залишити якомога більше простору для прийняття рішень на національному рівні, достатньо обмежити гармонізацію тими національними положеннями, які мають найбільш прямий вплив на функціонування внутрішнього ринку.

32. Цей аналіз підкріплюється пунктом 27 преамбули Директиви 2001/84, з якого очевидно, що, хоча законодавчий орган Союзу хотів, щоб особи, які є правонаступниками автора, отримали повну вигоду від перепродажу відразу після його смерті, орган не вважав за доцільне, відповідно до принципу субсидіарності, вживати заходів через цю директиву щодо законодавства держав-членів про правонаступництво, залишаючи, таким чином, кожній державі-члену завдання визначити категорій осіб, які можуть вважатися потенційними правонаступниками відповідно до національного законодавства.

33. З вищезазначеного випливає, що виходячи з цілей, які ставить перед собою Директива 2001/84, державам-членам дозволено робити свій власний законодавчий вибір при визначенні категорій осіб, які можуть скористатися правом слідування після смерті автора художнього твору.

34. Таким чином, Директива 2001/84 не містить жодних вказівок на те, що законодавчий орган Європейського Союзу мав намір виключити застосування норм, що регулюють координацію між різними національними законодавствами, які стосуються правонаступництва, зокрема норм міжнародного приватного права, які ставлять перед собою завдання врегулювати колізію законів, подібну до тієї, що виникла у спорі в основному провадженні.

35. Звідси можна зробити висновок, що саме суд, який розглядає справу з метою застосування національного положення, що імплементує статтю 6(1) Директиви 2001/84, повинен належним чином врахувати всі відповідні правила вирішення колізійних питань, пов'язаних з передачею в порядку правонаступництва права слідування.

36. За таких обставин відповідь на перше питання полягає в тому, що статтю 6(1) Директиви 2001/84 слід тлумачити як таку, що не виключає положення національного законодавства, наприклад, положення, про яке йдеться в основному провадженні, яке закріплює право слідування виключно за спадкоємцями художника за законом, за винятком спадкоємців за заповітом. З огляду на це, суд, який розглядає справу, для цілей застосування національного положення, що транспонує статтю 6(1) Директиви 2001/84, повинен належним чином врахувати всі відповідні правила вирішення колізійних питань, що стосуються передачі права на слідування у порядку спадкування.

Друге питання

37. Друге питання суду, який подав запит, стосується того, чи слід тлумачити положення про відступ від положень статті 8(2) і (3) Директиви 2001/84 як такі, які дозволяють тимчасово зберігати положення КІВ, яке розглядається.

38. Однак, враховуючи перше питання, немає необхідності відповідати на друге питання

ВИТРАТИ

39. Рішення про витрати приймається цим судом, оскільки дане провадження є лише етапом справи, яка розглядається національним судом. Витрати, понесені у зв'язку з поданням зауважень до Суду, крім витрат цих сторін, не підлягають відшкодуванню.

НА ЦИХ ПІДСТАВАХ СУД (ТРЕТЯ ПАЛАТА)
УХВАЛИВ:

Стаття 6(1) Директиви 2001/84/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 вересня 2001 року про право слідування на користь автора оригінального художнього твору повинна тлумачитися як така, що не виключає положення національного законодавства, наприклад, положення, яке закріплює право слідування лише за спадкоємцями митця за законом, виключаючи спадкоємців за заповітом. Це положення є предметом розгляду в основному провадженні. З огляду на це, суд, який розглядає справу, з метою застосування національного положення, яке імплементує статтю 6(1) Директиви 2001/84, повинен належним чином врахувати всі релевантні правила вирішення правових колізій, що стосуються передачі права слідування у спадок.

[Підписи]

* Мова справи: Французька.

НА ЦИХ ПІДСТАВАХ СУД (ТРЕТЯ ПАЛАТА)
УХВАЛИВ:

Стаття 6(1) Директиви 2001/84/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 вересня 2001 року про право слідування на користь автора оригінального художнього твору повинна тлумачитися як така, що не виключає положення національного законодавства, наприклад, положення, яке закріплює право слідування лише за спадкоємцями митця за законом, виключаючи спадкоємців за заповітом. Це положення є предметом розгляду в основному провадженні. З огляду на це, суд, який розглядає справу, з метою застосування національного положення, яке імплементує статтю 6(1) Директиви 2001/84, повинен належним чином врахувати всі релевантні правила вирішення правових колізій, що стосуються передачі права слідування у спадок.

[Підписи]

* Мова справи: Французька.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ:

Проект має на меті поширення інформації про практику Суду ЄС з питань інтелектуальної власності серед зацікавлених фахівців.

Текст перекладу та резюме рішень Суду ЄС з питань інтелектуальної власності розроблено та представлено з інформаційною метою.

Представлена інформація НЕ є офіційною і НЕ рекомендована для використання у експертних дослідженнях.

Переклад та резюме рішень Суду ЄС створені з використанням відкритої інформації, що міститься у інформаційній системі Суду ЄС. (<https://curia.europa.eu>).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЄКТ:

Серія: *Рішення Суду ЄС з питань інтелектуальної власності: резюме, неофіційний переклад.*

Про що: *про позиції Суду ЄС у сфері інтелектуальної власності.*

Для кого: *для фахівців з питань інтелектуальної власності.*

Мета: *інформування спільноти про практику Суду ЄС з актуальних питань інтелектуальної власності.*

Координатор: *к.ю.н., доцент Любов Майданик.*

Виконавці: *к.ю.н., Галина Андрущенко, Юлія Кравченко.*

Більше резюме Рішень Суду ЄС шукай тут

<https://www.facebook.com/voice.of.creativity>

© УКРНОІВІ, 2023